

mindre hjemsøgt af Fiender end Danmark, saa havde dog Lidelsernes Maal været stort nok. Hvad Professor I. E. Sars i sin „Udsigt over den norske Historie“ (IV, S. 15) siger om disse Forhold, er efter min Mening ikke rigtigt: „— — kun nogle faa Præstegjæld nærmest Grænsen fik prøve lidt af de Lidelser, som overgik hele Danmark, og som i de Dage vare uadskillelige fra militære Okkupationer og Indkvarteringer.“ I Modsætning hertil maa det — bortset fra alle de med Krigen i Smaalenene forbundne Lidelser — kunne være tilstrækkeligt at henvise til, hvad Trøndelagen led i 1658 af „militære Okkupationer og Indkvarteringer.“ Bergens By og Bergenhus Len havde anstrengt sig til det Yderste; der var foretaget en meget stor Udskrivning, og Tropperne maatte marschere langt bort. I Trøndelagen mærkedes Krigens Ulykker fra Værdalen til Opdal, og de store Korpsers Marsch frem og tilbage var ingen lempelig Affære. Man havde foruden den regelmæssige Udskrivning Almuens frivillige Reisning og de store Opbud af Trøndere. Ovenpaa alt dette kom saa en Skattebyrde, der var opdreven til det Yderste.

Der skal ledes længe i vor Historie, forinden der kan træffes noget Sidestykke til de Lidelser, som Krigen 1657—1660 bragte over hele det norske Folk, ikke alene over „nogle faa Præstegjæld nærmest Grænsen.“ I denne Trængslernes Tid kjæmpedes der om en alvorlig Indsats, og jeg vil, i Modsætning til den nys refererede Anskuelse, og med Henvisning til, hvad der er anført i denne Afhandling, hævde, at Kampen om Trondhjem i disse Aar danner et af de vigtigste Afsnit i hele vort Fædrelands Historie.

Bilag.

1. Grænseforretning mellem Romsdalen, Nordmør og Søndmør, afholdt 27de April 1658.¹⁾

Wii effterschrefne Knud Christopherson Aremb, Biøren Baarssen Aaass, Knud Einersen Jordfeld, Ifuer Stuebøen, Olluf Sigvardtzen Querneberig, Erich Andersson Tielde, Knud Aslacksen ibm., Lauridtz Ericksen Eeg, Oluf Ericksen Neerbø, Olluf Skioldbostad, Kiøstell Eekrimb, Giert Klefve, Erick Eide, Elløf Steenløss, Bendigt Olsson Mallau, Stephen ibm., Ifuer Svendtzøn Farstad, Amund Hægdall, Larss Nielsen Sylte, Lassse Linsset, Hanss Frostad, Anderss Sylte, Olluf Fixdall, Tosten Flade, Simen Sylte, Peder Helsset, Knud Remenen, Peder Ahrnesen Wige, Elling Sylte, Knud Wiige, Jonn Christ j Zætter, Lauridtz ibm., Olluf Lauridtzøn Rybbedall, Knud Knudsen ibm., Jonn ibm., Lassse Knudsen ibm., Rassmuss Løewigen, Otte Skiegstad, Knud Skomagergaard og Lassse Knudtzøn Wiige, eedsorne laugrettismend j Rombsdahls lehn, kiendis og witterlig gjør, att effterssom for oss og almuen paa voris ottings tinge og tilbørlige steder er læst og forkyndiget woris gunstige og gode hr. landtzherris, erlig og welbyrdige mand Peder Wibe till Gierderup, kongl. mayts. befahlingsmand ofuer Thrundhiembs lehn, hans welbyrdighedtz skrifftlige befalling i sin hofuedmeening formelldende med aller forderligste at tage under dannemændtz zigneter beskrefuen, huor ret marke og lehne skiffte ere og hafuer været af arildtz tiid holden imellum Nordmør og Rombssdallen, saa vell som og i mellum Syndmør og Rombssdallen, hvilket under dannemændtz forseyling iligen till welbemte hanss welbr till Thrundhiembs gaard schulle indskickess. Dess hanss welbr. befahling med ald vnderdanighed att effterkomme hafuer wij os derpaa resolveret det sandmueligst, som wij i nogen maader viste, og wij af voris forældre hørt hafuer, saaledis, som her effter næfniss, at skulle være holden for ret læhne skiffte imellum Nordmør paa den norder side og Rombssdahlen paa dend synder side: for det første ere der med begyndt og anfanget paa Tilter Eidet ved dend store opreyste steen, som stander midt paa Eiden og siden wester paa, nordist i dend field, som kaldis Grøenfield; dend nordiste gaard der paa Eidet kaldis Øye med sin iord og eigendomb, samt j wæster Guessaaess med sin iord og eyendeller, illigemaader Sollij og Bortelij gaarder med deriss eyendomb, fra bemte norden j Grønfield og saa udj wæster till Kiellingfield, der i fra og i wæster till Wettfield, till dend bæck, som rinder ned ad Wettfield, der i fra wæster i Pickhov,

1) Smlgn. S. 99, Note 1; 101, Note 4; 102, Note 1; Strøm, Beskrivelse over Søndmør, I, S. 6 fig.; A. Helland, Jordbunden i Romsdals Amt. I, Pag. XV. fig.

der i fra væster i Ottervadtzaass, nock der i fra j væster i norderste ende i høyeste Skallij, der i fra j væster Steenlidtzschar, nock der i fra j væster i Stangvadtzaaess, der i fra nordvæst i høieste Roesie, en field saa kaldet, der i fra ad Nössss tinde, der i fra beenist ofuer Thretteiden ad høyeste Bollelij field, der i fra i høyeste Melsstinde, der i fra i høyeste Stemsshæsst i een vahre kaldiss Sigvardtz wahre, siden væst til norden till Skifftings beck saa vd ad hafuet væsten till norden till dend skiæer, som kaldis Suartoxen, liggendis i hafuet, dend nordeste gaard, som hører Rombsdahlen till, kaldis Sandvigen, liggendis paa Stennenn, Widere paa dend sydost og synder side fra bemte steen paa Tilter Eidet, — først der i fra, synderst j Missall watten, saa at beene sig der j fra sydost till synden till dend field tinde, som kaldis Fruesaell, saa der i fra at beene sig lige sydost till dend field i Egissdall, som dend elf Ørsstub vdfalder, som skiller Guldbrandtzdallen og Romssdallen ad, — dend høyeste gaard, som hører Rombssdallen till og ligger under samme field, kaldis Findset, der j fra vdi væster ofuer fieldenn till Bjørneklevven oppe i Rombssdallen, dend høyeste og øverste gaard der oppe nest Guldbrandtzdallen kaldiss Klefuen og Brødsta med deris vnderliggendis eigendomb, der i fra væster till nord midt paa dend field imellum Sundmør og Indfiord till een fund, som kaldis Indfund, Kamen og Brøndall, dend høyeste gaard som hører Rombssdallen till og ligger nest Sundmør, kaldis Berild, fra Brøndall i væster till Tressfiordts fieldkamme, som kaldis Schorcken, siden der i fra i væster i høyeste Løberssfield tinde, der i fra j væster i Foessaee, som løber i væster af Querndals anellfield, nock væster der i fra, synderst i Wærgen yrssfield, siden der j fra i væster i Suardtzvadtzhov, saa beent j nordvest ofuer høyeste Schaalegs field ned i een watten kaldis Schækiønd, nock der i fra nordvæst ofuer høyeste wattenridtz i Schieringfield, der i fra nordvest j Eichehorn field tinde till Rambsvigen, saa der i fra væster ud till Røessaach, som er dend yderste gaard ud till hafuet og ligger j hafskiaeren paa Harøen.

Dette saalediss af gammell thid at være holden for læhnne skiæll imellum Nordmør og Rombssdallen paa dend norder side, og Rombssdall og Sundmør paa dend synder side, det sandrueligst os witterligt kunde være, till diss widnissbyrd vnder voriss zignet med begier, voriss sorenskrifver det med oss til witterlighed ville forsseigle og vnderskriffue.

Datum Wessniss denn 27 aprilis anno 1658.

Læhnn schiffte eller bytte breff imellum Rombssdall og Nordmør paa dend eene, og Rombssdall og Sundmør paa dend anden side, udcopieret a^o 1768 af H. P. Schnitler.

2. Det norske Dokument af 28de Mai 1658, om Grænsen mellem Helgeland og Namdalen.

Dend stormechtige høybaarne første og herre, her Fredrich den thredie, Danmarckis, Norgis och Wendis konning, hertug vdi Slesuig, Holsten, Stoermaren och Ditmerschen, greffue vdi Oldenborg och Delmenhorstes, vnderdännigste throe tienere, jeg Preben von Ahnen til Fossnes, Dønnes och Myndenes gaarder, høybemeldte kongl. maytz. befalingsmand offr Nordlanden, paa min eigen, saa och som fuldmegtige paa erlig och welb. mand Peder Wibbe til Gierderup hans weigne, vdi erlig och welb. mand Jørgen Bielche thill Hogesholmb kongl. may. befallingsmand offr. Brassberig lehn hanss fraverrelssse, gjør witterlig, att efftersom den krig och feide jmellem begge may. may. de Nordische konger och potentater i forledne aahr

var begyndt, nu igien med Gudtz naadige bistannd er i dette aar worden stillet med enn euigvarrende fred, huor vdoffr kongl. may. aff Suerig och hans successorer och Suerigis crone iblant andre provintier Thrundhiemb med dess vnderliggende lehne er vorden cederit at incorporeris Suerigess crone til evindelig tid effter dend 6 artichel vdi bemeldte oprettede fredz pacters jndhold, och paa det der kand videss en vissheid om Trondhiembs, Aggershussiss, Bergenhusses och Norlands lehns fougderiers och prouintiers grendtzers schelne, da haffr ieg effter høistbemeldte kongl. may. min allernaadigste herris befaling och fuldmagt vnderdännigsten forføyet mig paa grendtzerne til Norlandene och Nummedallen beliggende att forfatte och giøre en rigtig schelne och raaemercke der imellemb, som de aff alderss werrit haffuer, huor ieg da paa samme grendtzer ehr comparerit i daugh vdi den stoermegtige høibaarne første och herre, her Carl Gustaff, Suerigiss, Gottess og Wendess konning, stoerførste til Findland, hertug vdi Schaanne, Estland, Carelen, Bremen, Werden, Statin, Pomeran, Cassuben och Venden, første til Rygen, herre offr. Ingermandland och Wissmer, saa och palsgreffue ved Rein i Beyeren, thil Gylich, Cleve og Bergen hertug, hanss ko: ma: til Suerig høybetroede landzhøffding offuer Øster och Wester Dallrne, Stoer Kobberbergs, Westerbergs lagens Neess och Saters lehn, saa och udj riksens general bergs collegio adcessor, sampt wed neruerrende tied fuldmegtig kongl. commissariivs offr Thrundhiemb och dess vnderliggende lehn i Norge, den welbaarne herre her Lorrentz Creutz fryherre till Cassaritz, herre till Saruelax och Abborforss, sampt fougderness, soerenschriffuere och laugrettes menderne offr. Helgeland och Nommedallen bij och offr. werrelsse, och effter fligtig rand-sagning och erfarring forrefunden grendtzerness delle och raamerker at verre och aff alderss werrit haffuer saa som følger: at raaegangen begynder och angaar ved stoere haffs bredden, fra den ytterste klippe i haffuet kaldes Suartebarn, der fra til Schifftingsschier, siden til Gimssen och saa til Helgeland fless, dernest til Gimlingen och jgiennem Rynesfiord ind i Bindallenss fiord til ort- Ahnen eller Inden paa den søndre side offr for Vossaass kirche eller gaard och leyemaal som den endess och aann. vedtager, paa begge sider ved aen at følge Nommedallen, der fra raamerchet igien at gaae thil Flaafieldet vngefer i noroust til Findefieldet, huor de førrige Suensche grendtzer begynder och vedtager, saa at den nordre part aff bemeldte raamerche tilkommer Helgeland til Norlandz lehn och den søndre part Nummedallen til Thrundhiembs lehn. Dette saaledis effter kongl. may: i Danemarch min allernaadigste herriss och kongiss naadigste commission och fuldmagt med hanss kongl. may. aff Suerigs fuldmegtige commissario welbemeldte welbaarne frjherre her Lorentz Creytz saaledess forrettet som for er meldt, dess til witerlighed mit zignet och egen haand her neden vnder.

Actum Wennesundt dend 28 may 1658.

(L. S.)

Preben von Ahnen.

Att dette er enn rigtig copiae aff origenalen det bekiender Preben von Ahnen m. pp.

3. Det svenske Dokument af 28de Mai 1658, om Grænsen mellem Helgeland og Namdalen.

Dhen stormechtigste högbaarne furstes och herres herr Carl Gustaffs, Sueriges Göthes och Wändes konungs, storfurstes till Finland, hertigs vthj Schane, Estland, Carelen, Bremen, Verden, Stetin, Pomeran, Cassuben och Wänden, furstes til Rügen,